

bundet efter min Mening snarere give Krigsmuligheder og Krigsforpligtelser end nogen som helst Beskyttelse.

Men er der da ikke Fred i Europa? Jo, selvfølgelig er der Fred. Men Folkernes Forbund er i Virkeligheden foreløbig kun en defensiv og offensiv Alliance med Bevarelsen af den nuværende politiske Situation for Øje, og det er alt sammen godt, hvis Freden er sikret. Men naar vi taler om vort Forsvar, er det eneste, der interesserer os, dette: Er Freden sikret og hvor længe? Og der maa jeg have Lov til at sige, at den Fred, vi har faaet, er ingen Ligevægtsfred. Det er ingen Ligevægtsfred i den gamle historiske Betydning, hvor det var afvejet, at Magtgrupperne fik hver sit. Det gør maaske heller ikke noget, en Ligevægtsfred er maaske kun noget, der kan gavne i Øjeblikket, men i det lange Løb er til Skade. Er det da heller ingen Retfærdighedsfred? Det er muligt, at det er det ud fra Regelen Øje for Øje, Tand for Tand. Hvis det var Tyskland, der havde sejret, vilde vi sikkert have faaet en Fred, der var lige saa haard, maaske haardere. Maaske vil mange, naar de dømmes efter de Ting, der er sket, sige, at det er en Retfærdighedsfred. Men Spørgsmaalet for de smaa Lande er ikke, om det er en Retfærdighedsfred, om det er en Fred efter Regelen Øje for Øje og Tand for Tand. For de smaa Lande, der ikke kan eksistere ved egen Magt, er Retsprincippet det eneste afgørende; Sikkerheden ligger ikke i, hvad de selv gør, men i, hvad de andre føler, i dette, at de andre bliver anstændige. Retfærdighedsfreden er den Fred, som i sig bærer Ligevægten i den Forstand, at hvert Land ser, at det, det har faaet, i det lange Løb er det fornuftige. I samme Øjeblik et Land ikke har denne Opfattelse, bliver Militærpartiet i et saadant Land en skønne Dag det, der faar det afgørende Ord.

Men naar en Fred ikke er en Ligevægtsfred og ikke en Retfærdighedsfred, saa er den et tredje: en Magtfred. Magtfreden kan ganske vist give Sikkerhed i Europa, men saa skal den være umaadelig grusom. Den Fred, der nu er sluttet, er haard overfor Tyskland, men ikke saa grusom, at den ødelægger det for det næste Hundrede Aar; saa skulde den have været endnu mere blodig og ødelæggende. Men i samme Øjeblik man ikke har taget den yderste Konsekvens af Magtfreden: fuldstændig at ødelægge sin Modstander, saa er Magtfreden ikke en god Fred, ikke en Fred, man kan staa paa, ikke en

Fred, som ikke bærer Krig i sig. Derfor er det min Overbevisning, at hvis Freden ikke bliver omstøbt og omlavet, vil den i Løbet af 20 Aar give Mulighed for en Krig, og det bliver ikke den eneste Gang i vor Historie, det sker. Jeg erindrers een Fred, som var værd at have, og som havde Betydning som en Retfærdighedsfred, det var Freden mellem Østerrig og Tyskland efter Freden i 1866. Der var Sejrherreren klog. Men anderledes er det med en Fred som f. Eks. den i 1871, hvor Militærpartiet tvang Bismarck til at være umaadeholden, eller den, der blev sluttet mellem Serbien og Bulgarien, og hvorved Serbien lagde Grunden til sin egen Ødelæggelse ved sine for store Fordringer. Den Slags Fred skaber nye Krige. Og jeg vil have Lov til at sige, at den Fred, vi har faaet, er en Krigsfred. Thi Tyskland kan rejse sig igen, nej, Tyskland vil rejse sig igen. Det er muligt, at det skal lide meget. En tysk Statistiker har en Gang sagt til mig, at for at bestaa skal Tyskland efter hans Mening miste 5 Milioner af sin Befolkning; Tuberkulosen eller Udvandringen skal berøve Tyskland dem. Men selv om det passer, vil Tyskland alligevel i Løbet af 20 Aar i hvert Fald have Raad og Styrke nok til at overveje, hvad der er billigst: at føre en ny Krig eller opfylde de Fredsbetingelser, som de i dette Øjeblik er gaaet ind paa.

Ser vi nu paa det andet Land, Rusland, saa er der ganske vist ingen, der tør nægte, at Rusland altid har faaet Prygl i sine Krige; hvis man gennemgaar Historien, vil man se, at det har faaet Prygl i hver evige Krig, det har ført, men efter Krigen er det altid blevet stærkere og har udvidet sig. Dette Rusland, der er saa reproduktivt med Hensyn til Folkemængde, og som har den store, store Jord, maa, synes jeg, altid være imperialistisk. Jeg har lagt Mærke til — og ærede Medlemmer vil maaske have set det samme —, at naar man f. Eks. skifter fra at være rød Oppositionsmand til at blive Minister, saa faar man sit Embedes Traditioner. Jeg har altid haft den Tro, at Ministrene handler paa omtrent samme Maade, fordi Embedet er stærkere end Manden. Det har ogsaa vist sig med Lenin, denne Mand, der hilstes som Opløseren af alt. Han er i samme Grad som Zaren bundet ved Zar Peters Testamente. Ogsaa han er Imperialist, ogsaa for ham er Herredømmet over Østersøen nødvendigt for Rusland. Men ligesom jeg tror, at baade Tyskland og Rusland igen bliver store,